

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 เครื่องมือและวิธีการ

3.1.1 อุปกรณ์ถาวร ได้แก่ ตู้ laminar flow เครื่องชั่งไฟฟ้า 2 ตำแหน่ง และ 4 ตำแหน่ง สำหรับ ชั่งสารเคมี เครื่องวัดความเป็นกรด-ด่าง (pH meter) หม้อนึ่งความดันไอน้ำ (autoclave) เตาแก๊ส เตาไฟฟ้า หรือ ตู้ไมโครเวฟ

3.1.2 อุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อและย้ายชิ้นส่วนพืช ได้แก่ ปากคีบ ตะเกียง แอลกอฮอล์ กระดาษ A4 แผ่นแก้ว กรวย และกระบอกตวง

3.1.3 ห้องเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อที่สามารถควบคุมอุณหภูมิ 25 ± 3 องศาเซลเซียส ให้แสงจากหลอด cool white 14 ชั่วโมง/วัน ชั้นสำหรับวางขวดเนื้อเยื่อ

3.1.4 ต้นบัวอุบลชาติพันธุ์โคเร็คเตอร์จีทีมีวัวร์

3.1.5 สารเคมีที่ใช้ในการเตรียมอาหารสูตร MS (Murashige&Skoog, 1962)

3.1.6 สารควบคุมการเจริญเติบโต ได้แก่

-BA (6-benzyladenine)

-2iP (N_6 -isopentenyladenine)

-IAA (indole-3-acetic acid)

-NAA (∞ -naphthalene acetic acid)

-TDZ (Thidiazuron)

3.1.7 เครื่องแก้วชนิดต่างๆสำหรับเตรียมอาหารและบรรจุอาหาร ได้แก่ บีกเกอร์ ปิเปต ขวด เลี้ยงเนื้อเยื่อพร้อมฝาปิด ขวดDuran ขนาด 500 ml. พร้อมฝาปิด

3.1.8 อุปกรณ์ในการปลูกบัว เช่น ทราย ดิน ปุ๋ย

3.1.9 อุปกรณ์สำหรับการบันทึกผล ได้แก่ กล้องจุลทรรศน์ กล้องถ่ายภาพ

3.2 สถานที่ดำเนินงาน

ห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ภาควิชาพืชสวน คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบัน เทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

3.3 ระยะเวลาที่ทำการทดลอง

ทำการทดลองระหว่าง มกราคม 2549 – กรกฎาคม 2550

3.4 วิธีการดำเนินงาน

แบ่งการทดลองออกเป็น 3 การทดลอง ดังนี้

3.4.1 การทดลองที่ 1 ศึกษาความเข้มข้นของสารควบคุมการเจริญเติบโต IAA และ 2iP ที่เหมาะสมต่อการชักนำให้เกิดยอดของบัวอบลชาติ

นำเหง้าของบัวอบลชาติมาล้างทำความสะอาด ตัดก้านใบ ดอก ราก ที่มีสิ่งสกปรกออก จากนั้นนำไปผ่านน้ำไหลเป็นเวลา 1 ชั่วโมง แล้วจึงนำมาฟอกฆ่าเชื้อด้วย ethanol 70% นาน 1 นาที ตามด้วย clorox 30% + tween20 2-3 หยด นาน 15 นาที แล้วตามด้วย mercuric chloride 2% + tween20 2-3 หยด นาน 10 นาที จากนั้นล้างด้วยน้ำกลั่น 3 ครั้งๆละ 5 นาที (นภาวรณ ผลมณี. 2548) แล้วนำชิ้นส่วนที่ผ่านการฟอกฆ่าเชื้อแล้ว มาเลี้ยงบนอาหารสูตร 1/2MS ที่เติมสารควบคุมการเจริญเติบโตระดับต่างๆ ตาม treatment combinations ที่กำหนด และเก็บไว้ในที่มีแสง 14 ชั่วโมงต่อวัน วางแผนการทดลองแบบ factorial in completely randomized design มี 16 treatment combinations จำนวน 3 ซ้ำ ซ้ำละ 4 ชิ้นส่วน มี 2 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัย A คือความเข้มข้นของ IAA มี 4 ระดับ คือ

$$a1 = 0 \quad \mu\text{M}$$

$$a2 = 3 \quad \mu\text{M}$$

$$a3 = 6 \quad \mu\text{M}$$

$$a4 = 9 \quad \mu\text{M}$$

ปัจจัย B คือความเข้มข้นของ 2iP มี 4 ระดับ คือ

$$b1 = 0 \quad \mu\text{M}$$

$$b2 = 5 \quad \mu\text{M}$$

$$b3 = 10 \quad \mu\text{M}$$

$$b4 = 15 \quad \mu\text{M}$$

3.4.2 การทดลองที่ 2 ศึกษาความเข้มข้นของสารควบคุมการเจริญเติบโต NAA และ BA ที่เหมาะสมต่อการชักนำให้เกิดยอดของบัวอบลชาติ

นำเหง้าของบัวอบลชาติมาล้างทำความสะอาด ตัดก้านใบ ดอก ราก ที่มีสิ่งสกปรกออก จากนั้นนำไปผ่านน้ำไหลเป็นเวลา 1 ชั่วโมง แล้วจึงนำมาฟอกฆ่าเชื้อด้วย ethanol 70% นาน 1 นาที ตามด้วย clorox 30% + tween20 2-3 หยด นาน 15 นาที แล้วตามด้วย mercuric chloride 2% + tween20 2-3 หยด นาน 10 นาที จากนั้นล้างด้วยน้ำกลั่น 3 ครั้งๆละ 5 นาที (นภาวรณ ผลมณี. 2548) แล้วนำชิ้นส่วนที่ผ่านการฟอกฆ่าเชื้อแล้ว มาเลี้ยงบนอาหารสูตร 1/2MS ที่เติมสารควบคุมการเจริญเติบโตระดับต่างๆ ตาม treatment combinations และเก็บไว้ในที่มีแสง 14 ชั่วโมงต่อวัน วางแผนการทดลองแบบ factorial in completely randomized design มี 16 treatment combinations จำนวน 3 ซ้ำ ซ้ำละ 4 ชิ้นส่วน มี 2 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัย A คือความเข้มข้นของ NAA มี 4 ระดับ คือ

$$a1 = 0 \text{ } \mu\text{M}$$

$$a2 = 0.25 \text{ } \mu\text{M}$$

$$a3 = 0.5 \text{ } \mu\text{M}$$

$$a4 = 1 \text{ } \mu\text{M}$$

ปัจจัย B คือความเข้มข้นของ BA มี 4 ระดับ คือ

$$b1 = 0 \text{ } \mu\text{M}$$

$$b2 = 2 \text{ } \mu\text{M}$$

$$b3 = 4 \text{ } \mu\text{M}$$

$$b4 = 10 \text{ } \mu\text{M}$$

3.4.3 การทดลองที่ 3 ศึกษาความเข้มข้นของสารควบคุมการเจริญเติบโตที่เหมาะสมต่อการเพิ่มปริมาณบัวอบลชาติ

ใช้ยอดบัวอบลชาติจากสภาพปลอดเชื้อ มาเลี้ยงบนอาหารสูตร 1/2MS ที่เติมสารควบคุมการเจริญเติบโตระดับต่างๆตาม treatment combinations และเก็บไว้ในที่มีแสง 14 ชั่วโมงต่อวัน วางแผนการทดลองแบบ completely randomized design มี 4 treatments จำนวน 4 ซ้ำ ซ้ำละ 4 ชั้นส่วน ดังนี้

treatment ที่ 1	IAA ความเข้มข้น 3 μM ร่วมกับ 2iP ความเข้มข้น 15 μM (วิธีการที่ดีที่สุดจากการทดลองที่ 3.4.1)
treatment ที่ 2	NAA ความเข้มข้น 0.5 μM ร่วมกับ BA ความเข้มข้น 2 μM (วิธีการที่ดีที่สุดจากการทดลองที่ 3.4.2)
treatment ที่ 3	NAA ความเข้มข้น 15 μM ร่วมกับ TDZ ความเข้มข้น 0.005 μM (กุลวรา จารุพันธุ์ และจันทิมา วรสัมปยุต. 2544)
treatment ที่ 4	NAA ความเข้มข้น 8 μM ร่วมกับ 2iP ความเข้มข้น 32 μM ร่วมกับ BA ความเข้มข้น 11 μM (Lakshmanan, 1994)

3.5 การบันทึกผล

3.5.1 เปอร์เซ็นต์การเกิดยอด

3.5.2 ลักษณะการเจริญเติบโต

3.5.3 จำนวนยอด

3.5.4 จำนวนใบ

3.5.5 ขนาดของใบ

3.5.6 ความยาวก้านใบ

3.5.7 จำนวนราก

3.5.8 ความยาวราก

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ผลทางสถิติ โดยวิธี Analysis of Variance (ANOVA) โดยการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยแบบ Duncan's New Multiple range Test (DMRT) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95%